

ÜDVÖSSÉGES
EMLÉKEZTETÉS

A'

HÁZASULÓKHOZ,

ÉS

HÜTVÖS -TÁRSÁKHOZ.

PESTEN,
Trattner János Tamás betűivel 1817.

Hallyátok fiaim az atyátok' oktatását és figyelmezzetek, hogy okosságot tudgyatok. Jó ajándékot adok néktek, törvényemet el ne hadgyátok. Példa B. 4.

Krisztusban kedves Atyámfiai

„Halgasd fiam, az Atyád oktatását, — hajtsd meg szívedet az okosság' ismeretire. A' szent Léleknek ím'ez' szavaival intlek, és kérlek benneteket én is, édes Atyámfiai' forgassátok szorgalmassan e kis oktató könyvetskét; nyissátok-meg füleiteket az igasságnak szózatjára, és engedjete az okosság' vezérlésének.

Ti hozzátok vagyon ez az oktatás intézve, ti néktek ajándécul szánva, kik, vagy házasságra lépni készültök, vagy már házasságban éltek.

Néktek, kik házasságra lépni szándékoztok, tudnotok kell, hogy a Házasság két, különböző nembéli szabad személyeknek egybe kelése; szentség is egyszer, mind, mellyben azok kik öszve házasodnak, az Egyházi szolgának áldásával, az istentől malasztot nyernek, hogy istenesen élhessenek, és magzataikat, az Isten tetszése szerint nevelhessék.

Hogy ezen házasságnak szerentsés légyen kezdete, szükséges arra mindenek fellett, hogy alázatos forró könyörgések által kiki kérdezze meg az Úr Istent, ha őtet a' házas életre választotta e' vagy sem; mondván leg inkább a' sz: áldozat' idején sz: Pállal: Uram! *mit akarsz hogy tselektadjem?* Hogy ha veszi észbe valaki magát a' házas életre hivatottnak lenni, az a' házas társnak választása előtt ismét a' buzgó imádság által folyamodjon Istenhez mondván Ábrahám' szolgájával: Uram Istenem! kérlek tégy irgalmasságot vélem! mutasd meg: kit választottál nékem: mert a' Te mondásodból tudom azt: hogy a' ház, és gazdagság a' szüléktől, az Úrtul pedig egyedül vagyon az okos házas társ. Azonkívül-is tudjuk, hogy még a' marha vevő is azt tekinti, ha nints e benne, valami tetemes hiba'. Úgy a' ki házas társat akar választani magának, annak arra nézni szükséges, hanem istentelen é!' ha nem szeles, nem garázda e'? ha nem részeges e'? ha nem parézló e'? nem oktalan e'? mert ha eféle hiba van benne, jobb azt magának nem választani, hogy sem magát a' választás után ezer unalom kereszt viselésre, és veszélyre vetni.

Kívántatik, hogy kiki jó Istenes végből és szándékból lépjen a' házasságra, hogy a' házasságnak indító okai tisztességesek legyenek, úgymint: költsonös szeretet, hűség, segítség, az emberi *nemnek* szaporó-

dása, és a' rendetlen gyönyörködéseknek távoztatása: hogy bátran mondhassa az iffjabbik Tóbiással: Uram! Te tudod, hogy nem bujaságnak okáért házasodom, hanem csak maradékukhoz való szeretetbül, kikben áldattassék a' Te neved örökön, öröké! mert a' kik ellenben úgy házasodnak, hogy az Istent elméjeből ki-rekeszszék, és az ő fajtalanságokat úgy kövessék, mint a' ló, és öszvér, kiknek nints értelmek, azokon hatalma vagyon az ördögnek. Tob: 6: V, 17. Négy féle pedig az Istenes jó szándék: l-ő Ha ki azért lép a' házasságra, hogy elkerülvén a' sok lelki veszedelmet, idvözségét bizonyossabban megnyerhesse: mivel sokan idvözülnek, a' kik ha nótelenek maradtak volna, meg nem tartóztatván magokat a' paráznaságtól, azért örökre el-vesztek volna. 2-ik szándék lehet az: hogy ha Istennek úgy tetszik, a' Házások keresztény módon magzatokat neveljenek, kik általa' keresztény híveknek, és a' boldogulandó Szenteknek száma szaporodjon; az Isten' ditsősége terjedjen. 3-ik Hogy a' Házások mindenféle esetekben, nyomorultt változó ügyökben egymástól segítséget, vigasztalást vehessenek. 4-ik Hogy kiki tudhassa, kik lesznek holta után örökösi minden javainak, mellyeket éjjeli, nappali sok fáradságával gyűjtött magának. — Bár kevesebben volnának, a' kiknek illy Istenes szándék tétel eszekben sem igen jut. Kérdezzük bár meg ezt, vagy amazt az iffjú Le-

ányzót: mi végből kívánnya a' Házasságot? Ha igazat akar mondani, azért, úgy mond, hogy az által nagyobb tiszteletre, a világ előtt nagyobb betsültre emelkedessen. A' másik azt feleli: ez az ő tzélja: hogy fel szabadulván szüleinek hatalma, fenyítéke alól, maga Aszszonya lehessen. A' harmadik így szól: Azért van kedvem a' férjhez menésre, hogy pénzt, gazdagságot nyervén kényen kedven élhessem világot, 's Uramnak szép deli termetében gyönyörködhessek.

Ismét melly sok vásott Iffjak vannak, kik ki-rekesztvén az Istent, és minden jó szándékot elméjeből, a' test', és vér' javallásából, egyedül a' testi gyönyörűség' kívánásából akarnak párosodni! Ezek juttasák eszekben, mint írt ama hét Férfiú, kikről szól az Írás Tob. k. 6r, a' 14-ik V-ben mind ezek jó szándék nélkül, zabolátlan, testi kívánsághól házasodván, valamint egymás után rendre el-vették magoknak feleségül az Istenfélő Ráguelnek szüz Leányát Sárát; úgy mind a' heten egymásután hirtelen meg-holtak, és az első éjtzakán a' Sára oldala mellett Isten' büntetésébül a' pokolbéli ördögtül meg fojtattak. Ha pedig illy szörnyű büntetést érdemlettek ezek a' hét férfiak, tsudálhattuk e, hogy sok házosoknak a' szép'egyesség, szeretet, békességes lakás helyett, az unalom, gyűlölség, vissza-vonás, egyenetlenség, háborúság uralkodik szívökben?

Tudnotok kell, hogy a' törvényesen szerzett, és a' szokott rend szerént végbe ment házasság fel-bonthatatlan, valamint Jézus Krisztusnak az Anyaszentegyházzal való egygyesülése. Tsak a' halál oldja fel a' házasság feleket a' költsönös kötelességtől. A' házasság Isten' rendelése. Mert midőn az Isten Ádámot alkotta, igyszollott: teremtsünk néki hozzá hasonló segítőt, -'s teremte az Isten Évát, és azonnal rendelé, hogy ketten legyenek egy testben; az az, hogy az ő párosodások el-válthatatlan legyen. Mégis áldotta őket az Úristen eképpen szólván: Nevekedjete, és sokasodjatek és töltséte bé a' földet, és hajtsáte azte birodalmatek alá „'s a' t.

Jézus Krisztus a' mi mennyei Tanítónk a' házasságról parantsolja, hogy a' mit az Isten' egybe-szerzett, azte az ember el ne válaszsza. Valaki pedig elválík feleségétől, paráználkodik, 's házasság törést követ el. Eloszolhatatlan tehát a házasság az Isten' rendelése szerént, míg a halárválasztást nem téssen a személyek között; azért mondja Sz: Pal is I Cor: 7. V. 39: Az Aszszony állat köteles a törvényhez a mennyi ideig él a' férje, hogy ha pedig meg hal a' férje meg szabadult, és viszontag a' férfi is köteles a felségéhez a meddig ez él. Addig pedig míg élne, tartoznak halálos véte alatt egygyütt lakni egymással egygyet érteni, egygyemást testilelki nyavalyájokban segítteni, úgy hogy egy-

gyik a' másiktól tulajdon akaratyával tsak egy ideig-is éppen el nem válhat, hanem mind végig, valamint az egy test két tagjainak, úgy egyben kell maradniok ama, szók szerént: Lesznek ketten egy testben, Gen: 2. V 24. mellyrül szöll Krisztus is Matth: 19. V 6. már nem kettő, hanem *egy* test; mert ez ilyen egyben lakás nélkül a' házasság' kötelességeinek semmiképpen meg nem felelhetnek, következendőkép-pen Istenessen nem élhetnek, idvösségeket nem kereshetik.

A' Házasság lelki értelemben jelenti Jézus Krisztusnak az Anyaszentegyházzal való egyesülését. Tudniillik: a' Férj ábrázolja Jézus Krisztust, mint az Anyaszentegyháznak vőlegényét, az Aszszony pedig az Anyaszentegyházat Jézus Krisztusnak Jegyessét.

Ebből következik, hogy a' Férj tartozik házas társát úgy szeretni, mint Krisztus szereti az Anyaszentegyházat. Az Aszszony pedig tartozik Férjét tisztelni, néki engedelmeskedni, miképpen az Anyaszentegyház Jézus Krisztushoz tisztelettel, és engedelemmel vagyon.

Ti azért házasuló Felek! ha boldogulni akartok új szövetezésekben előre kérdezzétek meg magatokat: Vallyon fogunk e mi egymással állandó hűségben, költsönös szeretetben élni? el-érhetjük-e a' Sz. házasságnak tzélját? bé tölthetjük-e annak kötelességeit? el viselhetjük-e terheit? le-

szünk-e egymásnak, tellyes életünknek ínségei, nyavalái közt, segítségére? fel tudjuk e' nevelni gyermekeinket az Istennek szent tetszése szerént?

Tehát ne hirtelenkedjeteK magatok' meg határozásával. De ne is rettenjeteK meg a' táplálásnak következheto' fogyatkozásától, vagy a' jövendő nyomorúságoknak képétől; mert a' ki az égi madarokat táplálja, ti rólatok sem feledkezik meg' tsak jámborok legyeteK, és Istenes életet viseljeteK.

KérdezzéteK meg szívetek' érzését: tapasztaltok-e egymáshoz igaz hajlandóságot? mert a' hol ez nints, kevés ott a reménység a' jó házassághoz.

Még is mondom, ne hirtelenkedjeteK a' szerentsés Házasságra; szükséges az előre való józan elmélkedés, és tanátskozás: mert valamint más egyéb fontos dolgainknak, úgy e' házas életnek-is elejét, utolylát, javait, terheit, 'a minden környül állásait meg kell fontolni minek előtte re adja valaki magát, hogy végtére, de mar későn meg ne 'bánya tselekedetét. Azért Férjhez menő Leány személly! gondold meg, hogy elveszted szabadságodat mint a' madár, és az Isten' büntetéséből a' Férfinek hatalmában leszel, és ő uralkodik rajtad Gen: 3. v 16; elveszted szűz koszorúdat. Ha magtalan leszel, férjedtül talán ezer bosszúságot szenvedsz; ha szülő anya leszel, a szülés' fajdalmin, és életednek veszedel-

min kívül számtalan lészen a' te gyermekeid iránt való aggságod, temérdek lészen a rószt tselédektül reád háromlott boszuságod, nem kevés, a' mit a' galiba férfi okoz neked, szomorúságod. Te pedig férfi! előre fontold meg, melly szerentsétlen emberréhetz, ha olyan társra találsz akadni, kinek tetemes nagy hibái, gonosz erköltsei tsak azután jönnek világosságra. Azért azon legyetek, hogy egymást, előre jól ki-ismerjétek.

Vigyázzatok, hogy meg ne vakítson benneteket a' szépség, fiatalság, pénz, jószág, vagy egyéb gazdagság. Ezek mind hamar által kelő és szaporán enyésző dolgok. Inkább tekéntsetek a' jámborságra, takarékoszágra, értelmességre, szorgalmatosságra, egésségre, a' két szívnek eggyezésére; mennyire lehet, tehénkétek arra is, ha nintsen e' közöttetek szembe tűnő nagy külömbség mind időtökre, mind vagyonnaitokra, mind nemzetségiekre, származástokra nézve: mert ez ilyen egyenetlenség melly boldogtalan életet szokott okozni, elég siralmas példák taníttják.

A' menyaszszony ne szemtelen ékesgetéssel, maga tzifrázásával, fitogatással, szabad, vásott, és tsapodár maga viseletével, hízelkedéssel, ne tilalmas öszze ereszkedéssel, hanem szeméremmel, ártatlansággal, okos együgyűséggel kellesse magát a vőlegénynél.

Ellenben a' vőlegény illendő betsületet mutasson a Menyaszszony eránt. Kegyeséggel, szelíd maga. alkalmaztatásával igyekezzék azt részére győzni. Őrizkedjék, hogy belstelen tselekedetre ne vetemedjék.

Az egybekelés előtt mind a' ketten kerüljétek a' gyanús barátkozást, és a' szabados társalkodást. Kérjétek szüleitektől jó tanátsot; de azon kívül főképpen Istentül. A' szülők ugyan valamint a' házasságra gyermekeiket nem hintethetik, úgy attól el se vonyhattyák; mind azonáltal a' melly gyermekek illy fontos dologban szüleik' tanátsa, hire nélkül avatkoznak, mivel így őket nagyon megszoríttják, fiúi kötelességek ellen könnyen halálössan vétkezhetnek, és magokat nem tsak az Atyai és Anyai, hanem az Isteni áldásokra is méltatlanokká teszik. Mindazonáltal ha érzitek, hogy egymáshoz idegenek vagytok, hajlandóságatok ellen kényszerítésből öszve ne keljétek. Mint hogy pedig minden testi lelki jó onnét fellürül az Istentül származik egyedül, hogy szerentsés légyen házasságtok, főképpen az Istenhez kell jó tanátsért folyamodnotok, attól kell a' buzgó ájtatos gyakor imádság által tudakozni, ha ezzel a' személlyel való egybe kelés idvösséges leend e, vagy kárhözatos? Eliezer Abrahámtul Mezopotámiába küldetvén, hogy Isááknak valamelly jámbor szüzet keresne házas társul, elsőben-is az Istenhez folyamodott, hogy tőle megvilágosíttván

a' választásban ne hibázna: úgy néktek-is, keresztény Házasulandók! fő kötelességetek, a' választás előtt Istennek fő képpen a' Sz: Mise alatt esedezni, a' Sz: Gyónás, áldozat által lelki ismereteket ki tisztítani, különös ájtatosság által az Isten' Annyának Máriának, és az ő szűz jegyessének Sz: Jó-zsefnek közben járását, oltalmát, segítségét meg érdemlenni.

Az alku-kötésben, mellyet a' házasság előtt tenni szokás, legyetek igaz, egyenes szívűek. Ne kívánja egyik a' másikat megszalni. A' Moringnak megíratásához választott belsületes józan embereket mint tanúkat; a' ki az írást fel teszi, jó lelkű ember legyen, ki fortélyos tsavargással a' jövődő perlekedéseknek magvát az írásban el ne rejtse, hanem mindent világosan, értelmessen ki tegyen.

Fiatal házasulók! ha szüléitek a' házasság kötésben házokat, jószágokat, mesterségeket néktek ajánlják, ti is a' mit ennek lejében nékik ígértek, jó lélek ismerettel ígérjétek; az az, úgy, hogy híven megtartsátok, a' mit nékik fogadtok. Ha öregjeitek a' háznál meg maradnak, őket megbetsüljétek, 's erántok a' fiúi szeretetet mindenképpen meg bizonyítsátok, soha valamiben őket meg ne keserítsétek; mert írva vagon: A' bölts fiú örvendezteti az Attyát, a' bolond fiú pedig szomorúság az Annyának.

Ha pedig az Atyai házból ki költöztök, köszönjétek meg mind azokat a' jótéteményeket, mellyeket kitsinységtektől fogva tőlök vettetek.

Készüllyetek el az öszvekelésre imádsággal, jó tselekedetekkel, penitentiával, járullyatok az oltári szentséghez. Sz: Pál Apostol-ként, a' házasság nagy szentség és ugyan azért azt is valamint a' többi élő szentségeket tiszta lélek ismerettel szükséges fel venni, hogy használjon; mert a' kivételiben lévén veszi fel, az szentségtörést követ el, újj halálos vétekbe esik, és így készakartva meggátolja azokat a' kegyelmeket, mellyeket ád a' Krisztus Jezus azoknak; kik ehez méltó készülettel járulnak. Kötelességek ugyan az egybe kelőknek a' hiteltetés előtt meggyónni, 's megáldozni, de az Isten tudja, hogyan járnak el sokan e kötelességekben! Jobbára más gondokban föl az nap fejek, más féle aggságokba merülnek; a' miről főképpen kellene szorgalmatoskodni, úgy mint a' léleknek tisztulásául, éppen az legkissebb, és utolsó dolgok. Ti házasulandók nem úgy, hanem a' Sz: Gyónás által bűneitek, bül ki-tisztulván, járullyatok a' szent hitre, és így meg tisztult lelki ismerettel ajánljátok magatokat az Istennek Atyai gondviselésébe.

Ne tegyetek a' menyegzőre szükségtelen költségeket, mert ha szegények vagytok, kárát valljátok, ha bővelkedtek, jobb

hogy szegényekre oszszátok, a' mit el szán-
tatok, kik érettetek imádkozni fognak. Ha
tiszteséges vendégséget tartatok, szegény
atyátokfiat abból ki ne rekeszszétek, és az
ügyefogyottaknak is adakozzatok.

A' menyegzős lakodalomban, és vigaz-
ságban is a' tiszta lelki ismeretet megkell
őriznetek, hogy a' melly napot Istennel
idvösségesen kezdettétek, ördöggel kárho-
zatossan ne végezzétek, mint sokan gono-
szül tselekesznek; kötelességtekben áll te-
hát az ételben, italban való mértékletes-
ség, a' motskos botránkoztató beszédek-
tüi, az illetlen társalkodóstul való megtar-
tozkodás. Meg ne hevésétek magatokat a'
mód nélkül való tántzal. Legyenek közte-
tek, a' kik a' józanságra, erköltsi épségre vi-
gyázzanak, és a' tsintalanságra hajló fiatal-
ságot fenyítékben tartásák. Tobiásrul, és
Sárárul maga a' Sz: Lélek monda ezt a' di-
tséretet: hogy a' lakodalmas vigazságban,
és tántzban az Úr' félelmével mulatták ma-
gokat, íme ezeknek az Istenfélő újj háza-
soknak példáját kövessétek, hogy ha a'ihá-
ias életben boldogulni kívántok. Noé Pá-
triárkának idejiben, a' mint Sz: Máté Ev:
24. y 38 bizonyíttya, a' víz özön előtt az
emberek ételben, italban, házasulásban,
és házasíttásban töltötték idejüket mind a'
napig, mellyen bé ment Noé a' bárkába.
Ez most-is fő gondjok, és tselekedetek a'
világ fiainak, kik az Istenről elfelejtkeztek;
se hallanak, sem kérdenek; se magokat jól

meg nem gondolják, sem Istenhez világo-
sított kegyelemért nem fohászkodnak. Jó
szándék és jó lelki ismeret nélkül betstele-
nítik a' házasság' szentségét; Ki tsudálhat-
tya, hogy az illyenek, terhét ugyan a' há-
zas életnek igen-is felette érzik, de annak
semmi édességét nem tapasztalják, melly
nélkül a' házasság öröké való kin, gyötrel-
lem, és rabság? Ha tehát ti erre jutni nem
akartok; hanem tsendes idvösséges nyu-
godalmat, szíveiteknek tellyes örömét,
megelégedését óhajtyátok: előre való józan
elmélkedéssel, tanátskozással, jó Istenes
szándékkal, tiszta lélek ismerettel készítsé-
tek magatokat a' házasságra, úgy a' testi
lelki vigasztalásbari, az Isten'áldásiban so-
ha szükségét nem szenvedtek, Istennek di-
tsőségére, magatok', lelki idvösségére élitok
világtokat.

Házasság! ha már öszve keltetek, jut-
tassátok eszetekbe, hogy mire való legyen
a' házasság. Az az új állapot, melly re lép-
tetek, szent, és tiszteletre méltó legyen e-
löttetek — kezdjétek azt jámborsággal, és Is-
teni félelemmel: mind a' ketten ájtatosak
legyetek; mert a' mint ítéli Százezius, Sz:
Ferenz: Az ájtatosság nélkül való Feleség
erőtlen és állhatatlan, és minden esetre
hajlandó; a' Férfi pedig ájtatosság nélkül
vad, komor, goromba, is túrhetetlen.

Boldogok valóban az Istenfélő Házások, meri minrl a' házasság' terhét könnyebben viselik, mind az Istennek bővebb áldásit veszik az égből.

Újítsátok meg azt a' fogadást, mellyet az Oltárnál egymásnak tetteteli, hogy hol-tig hivek, 's eggyetértők maradtok.

Azon legyetek, hogy egymásnak természetét jól kitanuljátok; mert ettől függ a' ti jövődő boldogságtok.

Ha egymásban hibát vesztek észre, gondoljátok meg, hogy egy ember sints fogyatkozás nélkül, 's hogy széles e földön n'ints két olly ember, a' ki mindenkor, és mindenben egy akaraton járna.

Azért iparkodjatok egymást hol egykor, hol máskor valamelly kedvező alkalmatossággal, helyes okoknak előadásával, 's kegyes beszélgetéssel jó útra téríteni.

Ha öszvezördülnötök történik: siessetek egymást meg engesztelni. Kerüljétek aa idegenséget, és a' hosszas haragnak mindjárt elejét vegyétek.

Őrizkedjétek, hogy mind a' ketten egyszerre haragra ne pattanjatok; mert ha két terhes felhő öszve tsapódik, menydörgés, és villámlás következik.

Ha még is megesik, hogy közöttetek ízetlenkedések támadnak, legalább fontóik nélkül ne fussatok mindjárt szüléitekhez, vagy Rokonitokhoz panaszolkodni; mert ebből már sok háborúságok keletkéz, lek, haszna ellenben ritkán volt.

Ha valamelly hibának, vagy gyarlóságnak nyomába akadtok, mellyet a' házasság előtt vagy egyik, vagy másik elkövetett volna, ne vessétek egymásnak szemére; mert evvel a' hibát meg nem orvosoljátok. Jobb tehát azt elfeledni, mint éles szavakkal, szeges fejtegetésekkel a' hámban pislogó tüzet fel-börzögetni.

Egyik a' másik előtt ne tartson titkot; mert ebből bizodalmatlanság származik.

Ne halgassatok a' hír-hordókra, és bujtoatókra. A' házassági gyanakodást, a' társ féltést rekeszszétek ki szívetekből; mert ez meg keseríti napjaitokat. Tartsátok meg, a' mit javall Sz: Hieronymus mondván (L 1. contra Jovin.) Mit használ te néked á' feleséged féltése, és az iránt való nagy szorgalmatosságod? mert ha ő betstelen feslett életű, alig őrizheted meg, hogy ki ne rúgjon a' hámból; ha pedig jámbor Istenfélő, nem szükséges ötét félteni, és őrizni.

Egymáshoz mindenkor tisztességgel viseltessetek, 's még a' szerelemben is tartózkodók legyetek; mert a' házas feleknek boldogságok nagy részént ezen fordul meg.

A' Férjnek ugyan jussa van, mint a' háznép' fejének, a' háznak ügyét, dolgát el rendelni, parantsolni; de jobban tselekszik, ha feleségének szavát is meg halgatja, tanátsával él, ha kivált értelmes az aszszony, és olly dologról vagyon kérdés, mellyhez néki különösen köze van, és annak segítségével kell a' munkát végbe vinni.

Fontos ügyben egyik a' másik' híre, és rá-állása nélkül semmit ne tegyen.

Az Aszszony tartozik ugyan férjének engedelmeskedni, mint Krisztusnak az Anyaszentegyház; de ezért a' Férj nints arra szabadítva, hogy feleségével úgy bánják mint rab-szolgálóval; hogy üsse, verje, rángassa, rugdalja 's a' t. Az istennek amaz igéiből, mellyeket mond vala Ádám-ról Gen. 2. V. 18: „Teremtsünk néki hozzá hasonló segítséget.” nyilván kitetszik, hogy köteles a' iérfi az ő feleségét úgy tartani, mint magához hasonló segítő társát, nem pedig mint szegődött szolgálóját, vagy rabját; és azért köteles úgy bánni véle, hogy hasonló legyen hozzája felesége az ételben, a' ruházatban, és az alkalmas lakásban: mert mivel Sz. Pál szerént úgy tartozik szeretni Feleségét, mint tulajdon testét, azért a' mit magának enged, azt feleségétől is meg ne tagadja. Hasonlóvá tartozik a' 'férfi tenni magához a' Feleségét a' betsületben. Ezt parantsolja Sz: Péter' levelében az Isten, a' ki azért formálta az Aszszonyt a' férfinak oldala tsontyából, nem pedig lába szárából; hogy azt magával járni engedje, egyenlő tiszteletben tartsa. Tartozik a' 'férfi azzal, hogy feleségét és annak jó hírét, nevét valamint önnön magáét, úgy oltalmazza, védelmezze; egyszóval úgy tekintse, mint magához legszorossabban kötött barátnéját. Nézze el benne az Aszszonyi gyarlóság-

kat. Ha történetből magzatokat nem nyerhetnek, nyugodjanak meg az Isten' rendelésén, és akarattyán; egymásra ne veszenek, egymást ne szomorítsák, hanem, szüntelen könyörgésekkel, alamisnálkodással igyekezzenek nyerni Istentül a' ki így számtalanokat sok esztendőök után megvigasztalt, u. m. Annát Sámuellel, Erzsébetet ker. Sz. Jánossal. Végre, ha így se nyerhetnek, el-hitessék magokkal, azért tagadja meg Isten, hogy nem válna magzatyuk örömökre, Isten' ditsösségére: Jobb is magtalannak lenni, hogy sem gonosz magzattal a' lelki kárhozatot szaporíttani.

A Férj szerettesse magát feleségével, okossága, és az észnek utján járó maga tartása által, szóval: józan, és szelíd véle bánásával. Nyerje meg társának hajlandóságát: jussainak meg kívánásában való mérséklésével, hívségével, felőle való gondoskodásával, 's helyes kívánásainak tellyesítésével. A' mikre szüksége vagyon, azokban ne láttasson véle fogyatkozást, hogy kéntelen ne legyen magát, és Urát adóságba verni, vagy eggyetmást titkon el adogatni. Ne zárjon el előtte mindent, mintha szolgálója volna.

A' Férj őrizkedjék a' komorságtól, hirtelen mérgevéstől, veszteséggel járó játékoktól, mértéktelen borivástól. Legyen gazdálkodó, takarékos. Lásson előre, és a' következhető szükségnek idejét vegye

számba. Legyen gondja gyermekeire 's a' t.

Ellenben az Aszszony tartozik segíteni férjét a' magzatok' nemzésében amaz Isteni igék szerént:, nevelkedjeteK, és sokasodjatok.” Innend mondja Sz: Pál is i. Cor. 7. V. j. Az Aszszonynak nints az ő testén hatalma, hanem a' férfiúnak; azért a'kik orvos szerrel vagy meg gátollyák a' szaporodást, ugymint a' fogantatást, vagy azután a' szülést, szörnyű gyilkossággal vétkeznek: nem külömben a' kik azért nem járnak el hivatalokban, hogy terhekre ne légyen a'sok gyermekek' nevelése, éktelen bünt követnek el, nem bizván az Isteni gondviselésben, a' ki, kiket teremt, el is tudja tartani. Tartozik férjét segíteni az Aszszony a' gyermekek' testi, lelki jó nevelésében; mert valamint test szerént maga tejévei táplállya magzatyaít, úgy köteles őket lélek szerént-is a' keresztény tudomány' tejévei táplálni: mert a' melly gyermek maga akarattyára hagyatik, meg-szégyeníti az Annyát. És innét van. a' gyermekek' gonoszsága.

Az Aszszony fogadjon szót Férjének mind azokban, a' miket tőle igazsággal meg kívánhat, és a' mik az okossággal és illendőséggel meg egyyeznek. Kétséges dolgaiban kérjen tanátsot Lelki Pásztoraiul.

Az Aszszony kedvehesse magát Férjével, hív hozzá hajlás, tiszta, és szemérmes szeretet, nyugodalmas természet, tisztos-

séges nyájasság, és az öltözetben való tisztaság által. A' módos okosság, Férjének betsülése tegyék ötét előtte kellemetessé.

Az Aszszony Férjének he vességét nyájassággal, kegyes, beszéddel enyhítse meg. Tanuljon túrni, szenvedni, halhatni.

Az Aszszony igazán segítője legyen Férjének' a' gazdaság' terheinek viselése körül, és szoktassa magát mindenhez, a' mi evvel együtt jár: hogy midőn a' férfi a' mezőn, vagy úton keresi kenyerét, akkor az Aszszony a' házi dolgokban légyen foglalatos. Azért le írván Salamon Király a tökéletes Aszszonyt, egyéb ditséreti között azt mondja felőle Prov: 31. Bízik ahoz férjének a' szíve. De vallyon mi okra való nézve? mert úgy mond, megszemlélte a' háza ösvényit, és kenyeret hivalkodva nemött. Légyen tehát takarékos, gazdálkodó, még a' legkisebb aprólékokra is gondot tartson, 's magát nyalakodásra ne adja.

Ne untassa Férjét, hogy gyönyörködtetésének viszketegében kedvét töltse, porapáskodásra válogatott ruhákat szerezzen, mellyek sorsához nem illenek, és értékéből ki nem kerülnek. Elégedjék meg maga állapotjával, és ne zaklassa az Urát hiú vágyásinak emlegetésével.

Hogy a' gyanúságnak, és féltésnek veszedelmeit bizonyosabban elkerülje, ne egy könnyen legyen az Aszszony Férje nél-

kül, kivált más Férfiaknak társaságában, mulató helyeken, vigadozásokban 's. a.' t.

Keresse kedvét ház körül valót sendes öröm töltésekben, nemét illető foglalatosságokban, 's egyebekben, a' mikkel idejét azerköltsnek, és tisztességnek sérelme nélkül hasznosan töltheti.

Főképpen kerülje az ittosságot; mert ennél nints undokabb hiba az Aszszonyban, és nints nagyobb romálása a' házi gazdaságnak, mint a' részeges Aszszony.

A' jámbor házas társak együtt költik, a' mit együtt bírnak, vagy szereztek. De az életnek ínségeit és szenvedéseit-is megosztják egymással, a' szomorúságnak idején vigasztalják, és bátorítják egymást.

A' jámbor házas társak nem lobbantják egymásnak szemére, hogy ez többet, amaz kevesebbet hozott a' házhoz.

Keresztény házas társak ösztönözik egymást a' jámborságra, 's ha szegények is, de azon iparkodnak, hogy betsületes emberek legyenek. Imádkoznak, ájtatoskodnak, a' szent gyónás, és áldozáshoz gyakorta járulnak, más Istenes házas embereknek példáját teszik magok eleibe, és azt követik.

Végére a' keresztény embereknek szükséges, hogy Krisztussal végezzék és fejezzék bé Házasságokat. Megteszik ezt, ha betegségében, meg aggott korban, és egyéb ínségében egyik a' másikat el nem hagyja, örömet támogatják egymást; se-

rények a' gondviselésben, és a' segítő módoknak bé szerzésében, mellek a' fájdalomnak enyhülést szereznek, vagy a' felgyógyulást eszközlik: főképpen pedig halálos ágyában megmutatja házas társához való szeretetét, úgy hogy rólok méltán lehesse mondani, a' mit Sz. János Krisztusról írt vala Joan. 13. t. i. mind végig szerették egymást. Egyik a' másiknak boldog ki-múlásáról úgy szorgalmatoskodik, hogy menyben ismét egybe kerülhessenek, és az Istent együtt örökre ditsérhessék. Innét, idején bé kell jelenteni a' Lelki Atyának a' beteg társát, hogy méltóképpen elkc'szétessen a' boldog halálra. Mindazáltal az egészséges társ, beteg társán képtelenül ne siránkozzon; hanem kérje inkább az Istent, hogy ha mind a' kettőjüknek idvösséges lészen, még tartsa meg életben, ha nem: tetszése szerént vegye magához, Utollyára a' megholttnak halálán az élő felette ne szomorkodjon; mért ha már menyben van lelke, azon inkább örülni kell; ha pokolban van, a' rendetlen szomorkodás sem a' holttnak, sem az élőnek nem használ; ha Purgatoriumban vagyon, akkor a' szomorúság helyett az élő pár lásson inkább az imádsághoz, az áldozatokhoz, az alamisnálkodáshoz, és ezekkel enyhítse kinnyait, hogy a' szenvedő lélek, ne panaszkodhasson azon, hogy nints igaz szeretete az élő Házastársának ő hozzá, mivel ötet, a' midőn olly nagy kínok közt gyötrő-

dik, és magát nem segítheti, akkor hagyja segedelem nélkül az élő társa.

Én néktek, jámbor Házás felek! különösen Zakariásnak és Örzsébetnek példájokat teszem szemeitek eleibe, kikről az írás említi: Mind ketten igazak valának Isten előtt, járván az Úrnak minden parantsolatiban, és igazságban panasz nélkül.

Értsétek meg tovább, keresztény Házás társak! mit kelljen tselekednetek, ha szülékké lesztek.

Gyermekeiteket úgy tekintsétek, mint az Istentől nyert legbetsesebb ajándékot. Azért adja ő ezeket néktek, hogy ti őket keresztényi jóságokban neveljétek.

Ha többek gyermekeitek, ne zúgolódjatok ezért, bár szegények legyetek is. Az Isten Atya; ő ezeknek is gondjokat viseli. Nagy vétek volna a' gyermek nemzést akadályoztatni.

Az Anyának kötelessége, hogy még viselős állapotjában, a' méhében gyarapodó magzatjára gondja legyen.

Ez okból kerülje főképpen a' heves mérgeledést, veszekedést, patvarkodást, részegítő italokat, mély bánatot, minden tiltott heves kívánságot, nagyon fárasztó munkákat, nehéz terheknek emelését, és hordozást, sebes futást, izzasztó tántzot,

Az okos Anya, midőn szüléshez közelít, értelmes, és a' Felsőségtől helybe hagyott Bábát hívat, vagy ha veszedelemben forogna, ahoz értő kitanult orvosnak segítségéhez folyamodik.

Az új szülöttet, a' hüléstől megoltalmazva szent keresztségre viteti, és az Istennek atyai gondviselésébe ajánlja.

A' gyermekek' keresztelésénél arra különösen kell vigyázni, hogy hideg, vagy éppen fagyos vízzel le ne öntessenek; mert az Isten nem azért ad nékik életet, hogy azt az ember tudatlan buzgóságából azonnal el vegye.

Sok ezer gyermekek, alighogy világot pillantottak, már a' holttak' lajstromába kelnek által: mivel őket a' fagyos víz megöli. De ha meg nem öli is, bizonyos, hogy ez a' hideg víznek a gyenge testettségéhez járulása a' gyermeknek kész nyavalya.

Hogy ne is volna? — Az anyai méhnek melegéről jöven, a' még feszülő szárlatskák, erőtlen inak, 's erek, a' hidegnek hirtelen hozzá ütközésével öszve rándulnak, meg-zsugorodnak, a' vérnek mozgását meg rekesztik, 's. a'. t.

Hogy sok gyermekeknek inaik öszve húzódnak, és így földön tsúszók, mászók maradnak, fő oka az, hogy a' babák, vagy anyák az új szülött kisdedet meghűtik.

Erre való nézve, a' keresztvizet okvetlenül meg kell langyítani, vagy még jobb

volna meleg helyen keresztelni; minthogy keresztelés közben a gyermeket fel is kell bontogatni.

Az sem kevés veszedelmére vagyon az új szülöttnek, hogy kemény télben egy két órányi járó földre viszik keresztelni be érven avval, hogy egy kis vánkosba bé szorongatják; hol vagy lelket nem vehet, vagy ha neki a' lélekzésre nyílást hagynak, a metsző kemény szél által 's ki járja őket. Hogy ne erezné meg az a' kényes virág természetű, s még éretlen testetske a' hidegnek keménységét, holott a' meg lett ember is a' legjobb öltözetben bundában s. a. t. félig megmerevedik.

Ha tehát a' gyermeket helyben meg nem lehet keresztelni, vagy kotsin vagy szánon jól elkészítve kell a' Plébánia Templomba vitetni, vagy pedig a' Plébános Úrért alkalmatosságot küldeni; abban kétség sem lévén, hogy a' juhait szerető lelki pásztor ezt a' fáradságot örömezt meg teszi tekintvén, hogy az ágyban fekvő beteges a magával tehetetlen tsetsemös között nem sok külömbiség vagyon.

Meg botsáthatatlan hiba az is, hogy a' Bábák és Keresztkomák előbb, mint a' kisdedet karra vennék, magokat jól le isszák, hogy, mint ők mondják, a' hideget jobban meg győzzék.

Lehet é annál nagyon' szemtelenség, mint részeg fejjel menni a' Templomba, részegem fogni olly munkához, melly leg-

nagyobb illendőséget, mértékletességet, és józanságot kíván?

Vagy ha attól félnek, hogy a' Plébános rajtok a' pálinka gőzt meg érzi, 's ezért artzájokat megpirítja: végetevén a' keresztelésnek, mikor a' szégyen vallástól már nem félnek, félre tsapnak az útból, és bé térnek a' kortsmába, 's áldomást hörpölgének.

Tapasztalt valóság, hogy némellyek két három órát is el töltenek az iddogálásban, a' gyermeknek siránkozással jelentett szenvedését és szótalán kérését semmiben sem hajtván.

Végre rá gondolják magokat, hogy hazafelé induljanak. De hogyan? tántorogva, botorkálva; esnek, kelnek, az ártatlan kisdedet a' hóban meg meg mártják, és néha el is vesztk.

Ki ne borzadna, mikor hallja, hogy a' koma aszszony a' szülésnek fájdalmaiban kínlódó 's magzatját epedve váró Anyának karjai közé az üres vánkost adta? Ebből ugyan el gondolták, a' mi történt; de mire az el vesztett gyermekért vissza futottak, már egy sereg varjú élődött rajta. — Mit érezhetett az Anya, mikor gyermekét, szemeit kivájva, és holtan vitték haza? Ezt tsak azért emléttem, hogy kinek-kinek tanúságul, és őrizkedésül szolgáljon. Most vissza térek az el kerültt tárgyra.

Szülése után az első hetekben nem egy könnyen hagyja el a' szobát, és tsak akkor-

megy gyermekeivel együtt a' bé avatásra, mikor már sem magát, sem kis ártatlanját veszedelemtől nem félti.

Az okos Anya nem fekteti tsötsemös gyermekét maga mellé az ágyba, ne hogy véletlen fordulásával agyon nyomja, vagy a' nehéz, és meleg agyi ruhába keverve megfojtsa: hanem minden kitelhetőkép. pen vigyáz annak életére, és egészségére.

Az Anyának kötelessége, hogy gyermekét maga szoptassa, ki vévén, hánya, valas volta a' szoptatást nem engedné.

Míg szoptat, a' mennyire lehet, jó, es egészséges eledelekkel táplálja magát, derült, 's vidám kedvű legyen.

Az okos Szülék idején himlőt oltatnak gyermetskéikbe, hogy ez által a' ragadó himlőnek veszedelmeitől meg oltalmazzák. Szóval: a' jó Szülők gyermekeiknek mind ideig való, mind jövődő boldogságá- gá- ról aggódnak.

Tehát ti is, keresztény Hűtvös társak! gondoskodjatok gyermekeiteknek egészségé- ről; neveljétek őket testi, lelki épség- ben; vigyázzatok, hogy a' gyenge tagok' alkotása meg ne romoljon. Szoktassatok őket elevenségre, vidámságra, fogjátok őket idején, de kéméllve munkásságra.

Míg gyöngék, erőtlenek, ne hagyjá- tok tellyességgel magokra, hogy egyedül segítség nélkül botorkálván magokban kárt ne tegyenek, vagy a' sok sírás miatt meg romoljanak. Ha erősödnek' sem kell őket

vigyázás nélkül hagyni, hogy napotszaka egyedül futkozzanak, 's magokat veszedelembé ejtsék. Ha a' házon kívül dologra mentek, vigyétek őket magatokkal, hogy szemmel tarthassátok, ámbár alkalmatlanok legyenek is.

Engedjétek meg nékik, hogy magokat ártatlan gyermeki játékokkal mulassák. Kár volna az ártatlanul játszó gyermeknek természeti vidámságát el fojtani, 's ötét komorságra szoktatni.

Ételök jó, egészséges, és elegendő, Ruházatjuk az időhöz, és sorshoz szabott legyen. .

A' munkára ugyan idején szoríthatjátok őket, de úgy, hogy erejüket megkémélljétek. A' ki korán meg erőlteti gyermekét, nyomorult embert tesz belőle. A' szükséges álmát meg ne fogjátok tőle, mert a' gyarapodásban lévő test több álmat kíván, mint a' meg élemedett.

Ha Leánykáitok még gyengék, ne tegyétek őket kisebb gyermekeiteknek hordozó dajkáivá; mert ez mind a' kettőnek ártalmas.

Leánykáitokat ne szorongassátok össze úgy nevezett vállakkal; mert ezek a' növést gátolják, és a testet helyes formájából ki veszik.

Ne engedjétek meg, hogy gyermekeiteket tselédek, vagy mások ijesztgessék; mert ez által félénkek, és rettegők lesznek.

Ez okból fölötte ártalmas a' gyenge gyermekek előtt tátos, boszorkányos meseket beszélleni, öldökléseket emlegetni, mert a mesének legborzasztóbb képe a' lágy elmébe nyomódik, abban meg rögzik, úgy annyira, hogy gyakran álmából is lel rettentí.

Beteg gyermekeiteket ne hagyjátok gondviseletlen; ne hidjétek, hogy orvoslás nélkül is felgyógyulnak. A' természet nem mindenkor segít maga magán. Hívassatok tehát neki orvost; vagy éljétek tapasztaltt hasznú házi szerekkel.

Ha gyermekeitek hálnak meg, enyhítetek szívetek' fájdalmát azzal, hogy' mindent meg tettetek, a' mit felépülésekre fordítani, tudtatok. Vessetek határt keserűségteknek; mert a' holtat bánattal fel nem támasztjátok. Míg Dávidnak kedves gyermeke betegen feküdt, addig bánkódott mi atta; de mikor meg halt, ki törülte a könnyhullásait

Keresztény Szülök! kiváltképpen gondotok legyen gyermekeiteknek le ki üdvösségére. Azért hívjátok az Isten gyakran segítségül, kérjétek tanácsot lelki Atyátoktul.

Jókor fogjátok gyermekeitek neveléséhez. Nem de a mezei' és Szőlő munkának meg tartjátok a maga rendjét? És a fát addig kötözték, hajtogatjátok, míg fiatal lévén, enged kezeiteknek?

KezddjeteK a' neveléshez, mihelyest a' gyermek szemetekből, intéstektől, szavatokból észre tudja venni, hogy mit akartok. Ha pedig már benneteket meg ért, 'a maga is tud beszállni, minden alkalmatossággal tanítsátok ötét, Sz. Pál Apostolnak intése szerint, mind azokra: valamik igazak, valamik szemérmetesek, igazság szerint valók, valamik jó hírűek; szóval mindenekre, a' mik jók, és ditséretesek. Fil. 4.8.

Atyák, Anyák! A' nevelés körül eggy akaratúak legyetek; mert bizonynyal rontani; nem építeni fogtok, ha eggyiteK ezt, másítok amazt akarja.

Jókor ismertessétek meg vélek a' menynek Földnek Teremtőjét, az Istent; tanítsátok, hogy ötét mint Jóltévőt fiúi szeretettel szeressék; mint Igazat féljék. Muto-gassátok meg nékik a tsillagos égnek magosságát, a' földnek térségét; és mondjátok, hogy az egész világon nints olly hely, hol az Isten nem volna, 's hogy mind a' jó, mind a' gonosz tselekedeteket látja; hogy a'jót szereti, a' gonoszat gyűlöli; a' jót megjutalmazza, a' gonoszat megbünteti.

Tanítsátok őket, hogy az igaz, és igazságtalanság közt tudjanak választást tenni, és mindenkor a' lélek ismeretnek javallása izerént tselekedjenek.

Tanítsátok őket jót tselekedni, és a' gonosztól távozni az Istennek szeretetéből. Adjátok magatok erre példát; mert a' Szülői példa leghathatóssabb ösztöne a' gyermeknek.

Úgy viseljétek tehát magatokat előtök, hogy soha tőletek rosszszat ne lássanak, ne halljanak. Fogyatozásokat titkoljatok előttök. Ne biztassátok maitokat azzal, hogy még gyermekek, nem értenek hozza; hidjete el: megsalatozotok; mert vannak füleik, szemeik; elmések is, mindenre leselkednek; ott is hallanak látnak a hol ingyen sem vélítek, akkor is mikor úgy latszik: mintha alunnának.

Szorgalmatosan és folyvást járassátok Iskolába, valameddig annyit nem tanultak a mennyi nékik szükséges, vagy elegendő.

A' Tanítónak keze alul Őket ki nevegjete; ellene nékik szarvat ne adjatok; panaszszokat ha meg halgatjátok is, de be ne vegjete. Ha Őket a' Tanító meg bünteti, pártjokat ne fogjátok; a' Tanítót a' gyermek előtt ne alázzátok, sőt ha mit a' gyermek ellene szóllana, megfeddjétek. Szóval, a Tanítónak tekintetét épen tartsatok. úgy is elég keserű a' Tanítói hivatal.

Szerezzetek tanuló gyermekeiteknek alkalmas könyveket, papiroost. Nem minden könyv egyféleképpen foganatos a' tanításra, Esztelen kívánság, hogy a' ki hol mi dibdab könyvet visz Iskolába, az is anyira menyjen a' tanulásban, mint a' ki jó könnyvel jár be; vagy hogy az írni tanuljon, a kinek papirosa nints.

Járassátok el őket Vasárnapokon a' keresztényi tanításra; úgy intézzétek, hogy ők ezt jó kedvvel tselekedjék. Lássatok utánok, ha oda mennek-e? ha nem szegik-e meg szavatokat?

Tanítsátok őket tisztán, halkai, örömet imádkozni. Magatok imádkozzatok vélek. Eggyüt járjanak veletek a' szent Egyházba; várjátok meg az Isteni szolgálatot végig ájtatosan, mint Jézus, Maria, és József tselekedtek,

Vasárnapokon, Innepeken, őszi, és téli estvéken olvastassatok vélek valamely hasznos könyvből; hozzátok nékik elő az a' napi lelki oktatást; mondjatok belőle valami hasznos tanúságot, 's közbe közbe ajánlékozzátok meg őket.

Járuljatok vélek gyakrabban a' Szent gyónáshoz, és áldozáshoz a' Plébánia Templomban.

Keresztény Szülők! ha akarjátok, hogy a' ti nevelétek gyümölsös legyen, igyekezzetek gyermekeiteket jól ki tanulni.

Egyebek előtt tanuljátok ki szívek' hajlandóságát. Vizsgálódjatok utánok, úgy, hogy észre ne vegyék tzelzástokat. Kémleljétek meg őket egymás között, és másokkal való társalkodásokban, játék közben, 's a' t. Kérdezzétek meg erántok Tanítóikat — a' Tselédeket.

Fogjátok őket szoros engedelem alá, és meg ne szenvedjétek benne az akaratosságot. Hadjátok Őket sírni, szepegni in-

kább, mintsem hogy ti engedjétek nékik ne féljétek, hogy agyon sírják magokat.

A' Fiatalság többnyire makats, magát meg kötő, tettető, hazudozó; hamar kész a' pörlekedésre, veszekedésre; b.irzenkedő, irigy, kedvelője a' nyalánkságoknak, a' lopogatást hamar megszokja, magával nem gondoló, a' tisztaságra nem sokat hajt, más kárának örül, árulkodó, a mit lát, hall, hamar ki tsatsogja; a' szemérmetlen, és vétkes szavakat hamar lel kapja 's. a'. t. Mihelyt ezeketa' hibákat bennek meg tapasztaljátok, minta' gazt tépjétek, és gyomláljátok.

Úgy szoktassátok őket, hogy mind egymáshoz, mind mások eránt magokat kedveltetők, nyájasok, 's a' szolgálatra készsek legyenek. El ne tűrjétek, hogy a'tseléddel küszködjenek, gorombáskodjanak; valamint azt se, hogy valakit, akármelly alacsony sorsbéli legyen is az, meg-bántsanak.

Úgy formáljátok az ő szíveket, hogy szánakozók, könyörülők legyenek. Adakozzatok az ő kezeik által, 's éreztessétek vélek a' jó tételnek édes örömeit.

Ne engedjétek meg, hogy a' tselédekkel, és vásott gyermekekkel társalkodjanak; mert az e' féle társaság el-rontja őket.

Keresztény Szülők! különös vigyázással legyetek gyermekeiteknek ártatlanságára. Arra szoktassátok tehát őket, hogygy önön magok előtt -is szemérmesek legyenek. Meg ne engedjétek, hogy egymást e-

gészen, vagy félig meztelenül lássák. Reggel fel-kelttek után mindjárt fel-öltözzenek; estve, ha lehet, egyedül, és másoktól nem láttatva vetkezzenek le.

Férfi, és leánygyermeket egy ágyba ne fektessetek, 's, ha lehet, egy szobába se. Legjobb volna minden gyermeknek külön ágyban hálnia. Tanácsos az is (a' ki-től ki telik) hogy a' fel-serdültek véletek egy szobában ne háljanak.

Meg ne engedjétek, hogy éjtszakának idején, híretek nélkül, kivált tsap házban, vagy más gyanús helyeken el-maradjanak. Az Ő háló-helyek a' háznak zárán belől es-sék, hogy alvó szüleiket szökéssel meg ne tsalják. Jusson eszetekbe, hogy az Evan-geliomi házi gazda az éjtszakán rajta jövő barátjának azt monda: az ajtó bé záratott, és gyermekeim vélem vannak a' szobában. Luk. 11.

Ójjátok meg őket minden szemtelen dologtól, beszéd-től, énektől, és tsábító könyvektől, annyival gondosabban, men-nél nagyobbak lesznek.

Keresztény Anyák! vegyétek ügyre kiváltképpen Leány magzatitok' nevelését,

Tanítsátok őket mindenféle Aszszonyi munkára, gazdaságnak forgatására, és a' ház körül való intézeteknek értésére,

Vezéreljétek őket anyai oktatástokkal minden Aszszonyi erköltsöknek követésé-re, különösen szemérmességre, tisztés, séges, tsendes magatartásra, szelídségre,

munkásságra, meg elégedésre, tisztaságra és rend-szeretésre.

Meg ne engedjétek nekik a' hegykeséget, negédességet, pajkosságot, a' renden, és sorsún kívül hágó öltözködést, a' gyönyörködésre való vágyást, a' katzér mulatozások után való futkározást.

Ne egy könnyen ereszszétek őket tántzra, vigadó helyekre, legalább ne egyedül, vigyázat nélkül, kivált éjtszakának idején; mert ekkor halyaványodik meg az ártatlanság, és haza menet a' koporsóba tétetik.

Az okos Szülék nem szitokkal, átokkal, nem ütéssel, veréssel kezdik a' tanogatást, hanem elébb tsendesen, szelíden nyúlnak a' dologhoz, szeretettel intik őket, elejbe rakják a' rossz maga viseletnek káros következtését; ha ez nem használ, következik a' dorgálás, fenyegetés. Ha ez sem foganatos, mint engedetleneket, és fejtörőket megbüntetik. Mert a' ki a' veszszőt kéméli, gyűlöli a' fiát: a' ki pedig szereti azt, szüntelen oktatja. P. B. 13.

A' kis gyermeknek büntetésére legjobb a' veszsző. A' nagyobbaknak lehet más büntetést szabni; p. o. böjtöltetni, vagy mulatságtól el-fogni, azaz, kitkit a' maga kedvével, és indulatjával ellenkezőleg büntetni.

De ne büntessetek soha kényetektől, vagy hirtelen haragtokban, hanem adjátok okát a' büntetésnek, botsátsatok elő-

re hozzá illő oktatást, fenyítsétek meg a vétkest, hagyjátok meg néki, hogy ezután őrizkedjék. Jusson eszetekbe, melyly kegyességgel szólította Maria Jézust: Fiam, mért tselekedtél így vélünk? Íme én, és az Atyád bánkódva kerestünk téged.

Külömböztessétek meg a' valóságos roszszalkodást, meg átkodást, a' fiatal kornak gyarló botlásaitul, hirtelenkedésé-tül, gondolatlanságától, szélességétől. Vegyétek tekintetbe a' meg-vesztő példákat, a' tapasztalatlanságot. Vigyázzatok, vagy az értetlenségből, 's tudatlanságból származó hibákat úgy ne büntessétek, mint azokat, mellyek a' szívből erednek.

Soha annyira magatokat el ne felejtsetek, hogy vétkes gyermekeiteket földhöz verjétek, tapodjátok, kegyetlenül üssétek, véttsétek, hajánál, fülénél fogva rángassátok; mellyek által vagy eszeket meg tom-píthatjátok, vagy tagjaikban kárt okozhatok.

Gyermekeitek' büntetésében ne legyetek részre-hajlók. Különösen mostoha gyermekeitek eránt legyetek igazság tartók. Gondoljátok-meg, hogy azoknak szülőik helyett valóban Szülőik lettetek, nem tsak név szerént.

Ne tegyétek egyik gyermekteket a' másiknak elejbe; mert a' meg-vetett gyermek irigy, bánkódó leszsz, el-keseredik, és néki fásul. Juttassátok eszetekbe az Egyiptomi Józsefnek esetét.

A' nagyobb gyermekekkel nem lehet úgy bánni, mint a' kicsinyekkel. Legyetek tehát idősb gyermekeiteknek okos Tanátszlói, nyomosán érett meg-állapodással szóljatok hozzájuk, ne annyira parantsoljátok, mint meg nyerjétek tőlök a' köteles tiszteletet, és gyermeki vonzódást. Neveljétek őket példátok által a' következőseknek ki mutatóásával, eszes kormányozással.

Soha valamit nékik ne parantsoljatok, a mi jó nem volna, vagy igazságon nem épülne. Vétkes tselekedeteiteket ellenben soha jóvá ne hagyjátok. Legyen elüttetek Hélinek, ama boldogtalan Atyának példája.

Jövendő állapotjokra nézve legyetek gyermekeiteknek bolts Tanátsadói, vezéri, segítői. De ne kényszerítsétek, vagy rá ne beszéljétek valamely élet nemének választására, mesterségre, vagy kéz mivessegre, mellyhez kedvek nints, 's mellyre nem alkalmasok.

Ne is kényszerítsétek őket, hogy kedvek 's hajlandóságok ellen házasodjanak; holott ne tsupán a' pénzre, vagy más múló Haszonra nézzetek, hanem mind azokat szamba vegyétek, a' mikről e' dologra nézve fellebb már szó volt. Ha ezt nem tselekszítek, bizonyos átkot vontok fejetekre, iparkodástokkal, gazdálkodással takarítatok valamit félre gyermekeitek' számára. De e' mellett ösvények, igazságtalanok ne le-

gyetek; mert a' közmondás szerént: a' hamisan szerzett érték nem száll az unokára.

Leginkább azon legyetek, hogy tőletek jó erkölcsöt, betsületes hírt, nevet vegyenek örökül.

Ha gyermekeitek házatokból, vagy gondviseléstek alul ki lépnek, adjatok nékik tanúságot, mint viseljék magokat jövőendőben; miképpen az Öreg Tóbiás tselekedett.

Igazgassátok korosabb gyermekeiteket, ha bár házatokból ki-költöztek-is, észszel tanáttsal, ha szükség, és ha ki telik, érték kel-is.

Ha meg-éritek, hogy egyik vagy másik gyermekieken a' ti Atyai intéseitek nem fogtak; ha a' lélekismeret nem vádol benneteket, vigasztaljátok magatokat azzal, hogy az ő romlásának okai nem vagytok.

Atyák, és Anyák! még egyszer szólítlak benneteket: El ne mulaszszátok gyermekeiteket jól nevelni, hogy bennektek örvendjen, ne pedig hogy miattetek bánatos sóhajtásokra fakadjatok. Mert mitsoda szégyen, gyalázat, kín, és lelki szomorúság gyötrene benneteket, ha gyermekeitek ti miattatok mind itt, mind a' más világon örökké szerentsétlenek lennének! Rettenetesnek kellene a' ti ki-múlástoknak lennie, ha gonosz, istentelen gyermekeket hagynátok utánnatok! 'S ha egykor az Isten el jövőnd az eleveneket és holtakat

megítélni, 's azon gyermekek' lelkeit, kiket maga képében reátok bízott, kezeitek, bol vissza kéri, hogyan állatok meg az Ő színe előtt? Lehet-e annál rettentőbb, mint. hogy magok a' gyermekek az Istennek ité. ló széke előtt saját Szüleiket vádolni, s polkra az örök tűznek kínjaira átkozni fog. jak. Ah! az Isten őrizzen benneteket.

Keresztény Hűtvösök! értsétek-meg azt-is, mivel tartoztok házatok' népének.

Ezekre nézve úgy tekéntsétek magatokat mmtha az ő Szüleik, vagy Gyámatya,k volnátok, ha kivált fiatalok, vagy árvák vagy különben Szüleiktől meszsze él-szakadtak. Vagy ha nem ilyenek, úgy bánjatok vélek, mint emberséges házigazdák, mint jó barátjaik.

A' tseléd-fogadásban arra nézzetek, hogy hívek, dolgosok, jámborok, és, a' mennyire lehet, ismereteseek legyenek. Tudakoljátok-meg előbbeni Uraiktól, Asszonyaiktól, mint viselték ott magokat, vagy kérdezősködjetek erántok más hiteles emberek körül.

Ha előbbeni szolgátok, szolgálótok nem jóra való volt, lássatok utánnt, hogy evvel az ujonan be-szegődött tseléd öszve ne találkozzék, mert szokások az ilyeneknek tanatsot forralni, Urát Asszonyát

gyalázni, az új tselédnek eszét veszteni, azt meg komorítani, le beszélni.

A' beszegődő tselédnek rakjátok világossan és értelmesen elejbe: mennyi, és miből álló lészen bére? 's ő ezért mitsoda szolgálatot tartozik tenni? minéműek lesznek kötelességei? Tegyétek fel előtte mindjárt azt is, mitől őrizkedjék házatoknál? mit nem engedtek-meg tselédjeiteknek?

A' mit tselédjeiteknek ígérték, alánlatok, azt tellyesítsétek híven, igazán. Tartsátok-meg lélek szerént, a' mire nékik magatokat köteleztétek. Tudjátok-meg, hogy a' meg-szolgáltt bérnek el-húzása égbe-kiáltó bűn. Ezen fellül legyen rá gondotok, hogy a' tartásban fogyatkozást ne lássanak; ne adattassatok nékik hitvány, egészségtelen eledelt.

Abban, a' mit tselédjeiteknek adni akartok, nem különben a' mit tőlök megvártok 'dolognak ki-szabásában, értsetek egyyet; ne úgy, hogy egyik egyyet, másik mást parantsoljon. Mondjátok-meg nékik világosan, hogy mihez lássanak, mert a' könnyen-hagyás, szunnyadó engedés: felényi kérelem. Ha tetszésekre eresztjük, egyik a' másikra tolja a' dolgot, vagy az ejtett hibának okát.

Fogjátok tselédjeiteket serénységre, rendtartásra, tisztaságra, takarékoszágra, meg-elégedésre. Gyakran rakjátok elejbe, hogy henyélni annyi, mint lopni.

De dologgal se terheljétek-meg őket; ne szorongassátok, ne zaklassátok szüntelen, ha kivált erejekben fogyatkoztok, betegesek, vagy valamely kárvallás miatt kedvetlenek.

Ha vélek együtt dolgoztok, ne igen ereszkedjétek vélek öszve, ne beszédjétek ki nékik házatoknak titkos tsinnyát; ne emlegessetek előttük olyant, a' mit utóbb veszedelmetekre fordíthatnak; ne tanátskozzatok vélek úgy, mint valamely közéről való Rokontokkal.

De még is keményen, büszkén, kegyetlenül, komoran ne bánjatok vélek. Gondoljátok meg, hogy néktek-is van Atyátok menyben.

Nézzétek-el hibáikat, mellyeket nem tudva, nem szántsándékkal, hanem együgyűségből, emberi fogyatkozásból követnek-el. Feddjétek-meg őket szelíden, atyai és keresztényi intést vegyítvén közbe. Ne átkozódjatok, ne szitkozódjatok, gyermekeiteknek, tselédjeiteknek se engedjétek meg, hogy ezt tselekedjék.

Ha több tselédjeitek vágynak, a' meghasonlásokat, egymás ellen való agyarkodásokat távoztassátok.

Ha korhelyek, tsalárdok, lopogatók, hazugok, pörlekedők, káromkodók, ittassak, vagy magokat más istentelenségbe avatták: az illyrnekre bé ne hunnyátok szemeiteket: Ezekért keményen dorgáljátok, és fenyítsétek-meg őket. Ha így nem

boldogultok, adjatok ki rajtok, haegyébb-ként a' leg alkalmatosabbak volnának is; hogy általok gyermekeitek, és a' többi tselédjeitek el ne romoljanak; mert ki a' botránkoztató követ élnem hárítja, oka a' botránkoztatásnak.

Még is, ok, és szükség nélkül ne egy könnyen változtassátok tselédjeiteket, mert e' miatt rősz hiretek támad.

Altallyában tselédjeiteknek jó erköl-tseire legyen gondotok.

Ne szolgáltassatok nékik alkalmatossá-got roszra. Ne engedjétek meg nékik, hogy olly helyekre, 's társaságokba járkáljanak, hol meg-vesztegettetnek.

Ne ereszszétek ki őket éjtszakának ide-jén a' házon kívül. Vigadó multságokra, tsapszékekre, leg alább vigyázat nélkül, ne botsássátok őket.

Férfi, és Aszszony, -vagy leány tselé-deket egymáshoz közel lakni ne hagyjatok. Arra pedig éppen vigyázzatok, hogy egy-gyiknek a' másik' háló szobájához közösü-lés ne legyen.

Éjtszaka gyakrabban, és ugyan vélet-len kémkedjétek utánnok, ha mind otthon vannak-e? és ha szokott helyeken alusz-nak-e?

Lopjátok-meg beszélgetéseiket, éne-keiket, társalkodásokat, és azt, hogy mi féle könyvet olvasgatnak? Meg ne szenved-jétek benne a' dísztelen beszédet, katzér-

ságot, pajkosságot, vagy hogy másokat kisebbítsenek, rágalmazzanak.

Szoktassátok őket hívségre, egyenes-ségre, igaz mondásra, betsület szerelésre, fényetekre.

Ne szenvedjétek-meg, hogy a' dajkák gyermekeitek előtt idétlen meséket regei-jenek, hogy őket ijjegetéseikkel félénkek-ké tegyék.

Ne vegyétek őket fősvénységtek, vagy gondviseletlenségtek által arra, hogy tsál-janak, lopjanak. Mindenek fölött magatok ne adjatok nékik rossz példát.

Imádkozzatok vélek, kivált étel fölött, 's mikor imádságra harangoznak. Tartsa-tok vélek bizonyos ájtatosságot a' háznál; p. o. Vasárnapi, vagy böjti estvéken: ösz-tönözzétek őket az Isteni szolgálatra, lelki tanításokra; 's vigyázzatok utánuk, ha ezekben el-járnak-e?

Ha tovább nálatok maradni nem akar-nak, hanem magok kezére szakadni kíván-koznak: adjatok nékik jó tanátsot, segí-tsétek őket, 's vegyétek számba, minemű szolgálatot tettek körületek. Gondoljátok meg, hogy egész szerentséjék rajtatok for-dulhat meg.

Ha a' ti szolgálatotokban meg nyava-lodnak, vagy meg vénhednek, legyetek hozzájok irgalmasok, ki ne dobjátok őket hazatokból, sőt inkább minden kitelhető segítséggel, gyámolással ápolgassátok őket

az Evangéliomi századosnak példája szerint.

Egyszóval: ez a' százados legyen a ti mutató tükrötök; mert a' mint az ő Jézussal való beszédjéből ki-lehet venni, nem csak hogy az ő szolgájára gondot viselt hanem egész háza körül minden tselédjei közt jó rendet tartott, őket szó fogadásra szórította, tekintvén, hogy ő is ember. Ez valóban istenfélő, és kegyes érzésű férfiú volt.

A házi néphez lehet néműnémüképpen a napszámosokat, és más mununkásokat is számlálni, kiket az ember gazdaságának, vagy mesterségének segítségre mozgatására fordítani szokott.

Ezekre nézve tartsátok-meg azokat a' mik a tselédekről mondattak.

Tegyetek szert jó, igaz,'serény munkásokra. Vigyázzatok, hogy ezek a tselédekke kártételre, lopásra a' levet öszve ne szűrjék.

Az igaz szorgalmatos munkásnak adjátok-meg a mivel tartoztok; bánjatok velek illendőséggel, annak idején segítsétek őket.

Meg ne szenvedjétek, leg alább helyben ne hagyjátok, hogy másoknak házi dolgaikba akadjanak, azokat fitymálják alázzák, felebarátoknak betsületében gázolódjanak, mosdatlan beszédeknek tegyenek, es a' háztól híreket hordjanak-ki.

Munka közben takarékos tisztességes beszédekkel folytassanak; nem-botránkoz-

tató, vagy istenes énekeket mondjanak, vagy halgassanak.

A' mint az alkalmatosság hozza, fejtegetsetek nékik hasznos tanúságokat, a hibás vélekedéseket irtogassátok, vegyétek-ki eszezbül, a' babonaságot, meg mutatván annak hijába-valóságát, kárait, veszedelmeit: szóval, ébreszszétek őket minden jóra; mert Sz. Pálnak szavaiként: ki az övéire, és főképpen háza népére gondot nem visel, az a' hitet meg tagadta, és a' hitetlennél alábbvaló.

Keresztény Hűtvös társak! értsétek meg, minemű kötelességtek legyen Szüléitekhez, Ipáitokhoz, Napáitokhoz, Testvéreitekhez, Rokon-bátyáitokhoz, Nénéitekhez; mind a' vér-atyafiságnak tekintetéből, mindazért, mivel gyakran az ő jó voltok után éltek.

Legelsőben: a' vélek kötött egygyességet tartsátok-meg emberül, tiszta lélek ismerettel. Ismérjétek-meg, mi, és mennyi jóval voltak eddig hozzátok, és most cis folyton vágynak. Viseltessetek erántok szívességgel, emberséggel, barátsággal. Ne adjatok okot nékik az ellenetek való panaszokra, fohászzkodásokra. Ne siettesétek búbánat, keserűség által halálokat.

Ipáitok, Napáitok eránt különös szeretetet, tiszteletet mutassátok. Koros nyavalás voltokban, szükségben ápolygassá-

tok, segítsétek őket. Tűrjétek békével az ő gyengeségeiket, nyugtalanságokat. Bátorítsátok, vigasztaljátok Őket. Emlékezzetek meg Jézusnak szavairól: a' melly mértékkel mértek, vissza mérettetik néktek.

Ha vannak szegény Atyátokfiai, ne szégyelljétek magatokat miattok; meg ne utáljátok őket, sőt jó akarattal, nyájas-sággal viseltessétek hozzájuk. Látogassátok meg őket, és látogatásokat fogadjátok el. Részesítsétek őket javaitokból, szeren-tésekből.

Szomszédjaitokkal békével, esegyességben éljétek. Legyetek egymásnak jó akarói, készek a' költsönös szolgálatra. A' tsör-lő-pörlő, háborgó szomszédság valóban bajos, és ártalmas.

Mikor vélek öszve találkoztok, köszön-tsétek őket, ereszkedjétek vélek barátságosan beszédbe, mutassatok hozzájuk ember-séget; hagyjátok meg házi népeteknek, hogy az is e' szerént tselekedjék.

Ha nékik valamiben nem szolgálhatok, kéréseket nem tellyesíthetitek, legalább sajnálkodástokat adjátok értékre. Kivált ti Férfiak vigyázzatok, hogy feleségeitek szomszéd-aszszonyaikkal ne patvar-kodjanak.

Ha szomszédjaitok ellenetek háborodnak, holott büntelenek vagytok; ne adjátok vissza a' költsönt. Köszöntsétek őket,

ha el nem fogadják- is. így a' ti ember, ségtek megtöri az Ő nyakasságokat. Imád hozzatok érettek; gondoljátok-meg, hogy nem tudják, mit tselekesznek.

Igyekeztek minden elő fordulható egyenetlenségeknek elejét venni. Ne okozatok szomszédjaitoknak, gyermekeitek, tseledjeitek, marhátok által valami kárt Gyermekeiteket ne engedjétek gyakorta hozzatok járkálni. Ha marhájok, baromfiok hozzatok vetődik, mentül előbb állítsátok vissza.

Ha kerítés, sövény, árok miatt kétség támad, ne tzivakodjatok, hanem intézzétek-el a' dolgot békével, barátságosan.

Ne halgassatok másoknak öszve vesztő sűgdozásira, hajtogatásira, rágalmazási. ra, kik hízelkedésből jó akaratjukat színlik, azonban benneteket feltüzelnék hálboruságba gyűlölködésbe kevernek. Ha néha-közbe egymással öszve zörrentek, ne késsetek meg-békülni.

Ha a szükség hirtelen segítséget kíván, sőt máskor-is jó szívvel, és kész akarral segítsétek egymást; kiki a' másiknak hasznát magáéval közösnek állítván.

Ha (mitől az Isten őrizzen) gyulladás támad, vagy a' víz-áradások nagy kártétellel fenyegetődnek; úgy szinte-betegségekben, és egyéb veszedelmekben, egymásnak oszve fogott erővel segítségül legyetek.

Ha szomszédjaitok szegények, ügyefogyottak, meg ne vessétek őket; sőt inkább

adatok nekik hasznos tanátsot; vigasztaljátok őket.

Tisztességes mulatozásokból: millyenek a' lakodalom, atyafiságos ebédek 's a.' t. ki ne rekeszszétek őket.

Ha talán némellyek közülök botránkoztató életet viselnének, ezeket intsétek meg, oktassátok. Nemde, ha valakinek a' képe kormos, vagy sáros, meg mondjuk neki. Mért meg ne mondanánk tehát, ha rajta erköltsi motskot látunk?

De őrizkedjete, hogy ok, és szükség nélkül az ő házi ügyökbe - bajokba, dolgaikba, magatokat ne ártsátok. Kiki söprögesse a' maga udvarát, ott-is elég tisztogatni valót talál.

Értsétek meg végre, Keresztény Házasok! Elöljáróitok eránt való tartozásokat. Tudjátok, vannak fő, és alacsony; Papi, és világi Elöljárók. A' keresztényi Törvény parantsolja, hogy mind ezeknek engedelmeskedjünk, őket tiszteljük, betsüljük. Mivel tartozunk az Országló Fejedelmünk eránt? megmondja Sz. Pál Apostol: Adjátok meg mindennek, a'mivel tartoztok; a' kinek adóval, adót; a' kinek vámmal, vámot; a' kinek félelemmel, félelmet; a' kinek tisztelettel, tiszteletet.

Ne legyetek soha akaratosak, fejtörők, zúgglódók; mert ez sokféleképpen ártalmas. Sem magatok, sem gyermekeitek ne vegyetek részt az ő motskolásokban, kis-

sebbítésekben. Gyermekeiteknek, és valakik tőletek függnek, a' Föllebbvalók eránt való tisztelelet irtsátok sziveikbe. Tudjatok-meg, hogy ezt Jézus Krisztus parantsolja.

Legyetek Földes Uraitoknak hív Jobbágyi. Adjátok meg igazán, a' mivel nékik tartoztok. Nyugodjatok-meg az ő ítélet-hozásaikon; panaszaitokat okkal móddal magatok' józan mérséklésével terjeszszétek elejbe. A' mit parantsolnak, lélekismeret szerént tellyeséttétek; magatokat ellenek ne szegezzétek. El romlik az a'tag, melly a'főnek igazgatásaiul magát el-szakasztja.

Tartoztok a' Föllebbvalóságtól rendeltt Bíraitokat-is tisztelni, betsülni; a' köz-terheket közösen viselni. Balgatag kívánat; a' közjóból részt venni akarni, és a' terhet másra háritani. — Ellenek ne törekedjete.

Gondoljátok-meg, hogy Föllebbvalóság és Bírák nélkül a' tulajdonnak birtoka nem lehet bátorságban; hogy ha Előljárók nem volnának, életünk is veszedelemben forogna. Mindenre szükséges a' jó rend, és az előljárók azok, kik rendet szabnak és annak meg-tartására vigyáznak. A' Püspöknek, mint Fő Pásztortoknak, a' Plébánosnak, mint Lelki vezérteknek kész szívvel engedelmeskedjete; mert Őket tette a' Szent Lélek az Isten' Agyaszentegyházát vezérteni, mellyet a' maga vérével keresett. És Sz. Pál Apostol mondja: Meg emlékez-

zetek a' ti előttetek - járókról, kik néktek az Isten' igéjét hirdetik.

Járjatok el az Isteni szolgálatra, és lelki oktatásokra, és ugyan a' Plébánia Templomba. Mert ott illik öszve gyülekeznetek, hol ti, és gyermekeitek az Anyaszentegyházba bé-avattattatok; azért különösen a' húsvéti gyónást, és áldozást ott végeztétek.

Kiváltképpen adjátok meg Lelki Pásztoroknak az illendő tiszteletet. Adjátok meg jó szívvel, a' mit nékik meg adni tartoztok; mert méltó a' munkás az ő bérére; és ST. Pál Apostol' szavaiként: illendő, hogy azokat földi javainkból segítsük, kik által az Istentől a' kegyelemnek életét, 's egyéb lelki javainkat veszszük. Kor. I. 9.11.

Halgassátok az ő tanításaikat figyelemmel; mert rólok mondja Krisztus Urunk: a'ki titeket halgát, engem' halgát; a' ki titeket meg-utál, engem' utál-meg.

Ha valamelly hibát, fogyatkozást látok, vagy tapasztaltok benne; gondoljátok-meg, hogy ők is gyarló emberek; 's az ő botlásaikat ne nagyítsátok, ne hirleljétek.

Az ellenek forraltt tanácsokban, zörgölődésekben, vádolásokban részt ne vegyétek. Azt se engedjétek-meg, hogy gyermekeitek, tselédjeitek ebbe keveredjenek; in inább igyekezzetek az ő tekinteteket fenntartani.

Gondoljátok-meg, mit mond Krisztus Urunk azokról a' Tanítókról, kiknek magokviselése tanításokkal meg nem egygez: A'miket mondanak, tselekedjétek; de az ő magok-viselését ne kövessétek.

Mind ezek után, édes Atyámfiai, keresztény házasulók, és Hűtvös társak! arra kérlek, és intlek benneteket: vegyétek szívesen, a' miket hozzátok szívesen, 's a' ti testi, lelki hasznotok' kedvéért intéztem. Az Isten adja, hogy az a' mag, mellyet vettem, ne tövesek közé, ne útfélre, 's kősziklára, hanem jó földbe essék, 's hogy százszorta való gyümölsöt teremjen! Ámen.